

**REPUBLIKA HRVATSKA**  
**MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI**

---

**PRIJEDLOG ZAKONA O OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM NADZORU  
RADNIKA PROFESIONALNO IZLOŽENIH AZBESTU  
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

---

**Zagreb, lipanj 2007.**

## **PRIJEDLOG ZAKONA O OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM NADZORU RADNIKA PROFESIONALNO IZLOŽENIH AZBESTU**

### **I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA**

Ustavna osnova za donošenje predloženoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

### **II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI**

Europska unija je svojim zakonodavstvom (Direktive 99/77/EC, 76/768/EEC i 83/477/EEC) ograničila uporabu i promet proizvoda koji u sebi sadrže azbest. Republika Hrvatska je potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji preuzela obvezu usklađivanja svojega zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije, uključujući i regulativu koja se odnosi na promet ili korištenje proizvoda koji u sebi sadrže azbest.

Polazeći od činjenice da je azbestoza progresivna bolest koja nastaje udisanjem azbestne prašine ili azbesnih vlakana i često za posljedicu ima smrt te uzimajući u obzir radnike profesionalno izložene azbestu, pristupilo se rješavanju problematike dijagnostike i liječenja radnika oboljelih od bolesti uzrokovanih azbestom. Treba istaknuti i činjenicu da je Međunarodna organizacija rada donijela Konvenciju o azbestu i njenoj primjeni kojom je detaljno propisan način proizvodnje i uporabe mjera sigurnosti kojih se treba pridržavati (Konvencija broj 162 o sigurnosti prilikom upotrebe azbesta, 1986 «Narodne novine» - Međunarodni ugovori» broj 11/03).

Prema europskim i hrvatskim standardima poslodavac je odgovoran za sigurnost i zdravlje na radnom mjestu. Zadatak je poslodavca osigurati “zdravo radno mjesto”, tj. radno mjesto bez štetnosti za zdravlje radnika. Na radnim je mjestima s povećanim rizicima potrebno stalno pratiti zdravlje radnika s obzirom na veću opasnost od nastanka bolesti vezanih uz rad (uključujući i profesionalne bolesti).

Hrvatski zavod za medicinu rada, Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u dijelu privremene radne nesposobnosti) prate pokazatelje kvalitete zaštite zdravlja radnika iz područja specifične zdravstvene zaštite: pregledanih radnika, zaposlenih na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada, broj radnika koji se pregledavaju sukladno posebnim propisima, podatke o pobolu radnika izloženih štetnostima s obzirom na učestalost bolesti pojedinih sustava i s obzirom na radnu sposobnost utvrđenu u pojedinim pregledima, čiji podaci samo potvrđuju da se posljedice primjene azbestne tehnologije pojavljuju nakon 10, 20 pa i 30 godina od udisanja azbestnih čestica.

Zbog navedenih razloga ukazuje se nužnim i donošenje zakona kojim će se cjelovito urediti način praćenja zdravstvenog stanja radnika izloženih azbestu, postupak dijagnosticanja profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom, tijela nadležna za praćenje stanja i tijela nadležna za provođenje dijagnostičkog postupka kod sumnje na profesionalnu bolest izazvanu azbestom.

Valja ujedno naglasiti da su pri izradi ovoga zakonskoga prijedloga u cijelosti poštovane odrednice Direktive Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. godine i njenih dopuna, a koje se odnose na mjere za unapređenje sigurnosti i zdravlja radnika na radu kao i Konvencije o službama medicine rada broj 161 (Međunarodna organizacija rada, 1985.g.).

### **III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA**

Na osnovi procjene potrebnih sredstava za obavljanje obveznih zdravstvenih nadzora radnika profesionalno izloženih azbestu ocjenjuje se da bi za provedbu predloženoga Zakona u 2008. godini trebalo osigurati u državnom proračunu iznos od 5.000.000,00 kuna. Procjena ovih sredstava temelji se na pretpostavci da bi oko 2 000 osoba obavilo zdravstveni pregled po cijeni od 2.500,00 kuna. Navedena sredstva je potrebno osigurati u svim narednim proračunskim godinama obzirom da je predloženo praćenje zdravstvenog stanja ovih radnika za razdoblje od 40 godina zbog velikog odmaka od izloženosti azbestu do moguće pojave bolesti.

### **IV. DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU**

U skladu s odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora («Narodne novine», br. 71/00, 129/00, 117/01, 6/02 – pročišćeni tekst, 41/02, 91/03 i 58/04) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku zbog potrebe što bržeg početka obavljanja obveznog zdravstvenog nadzora radnika profesionalno izloženih azbestu.

# KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM NADZORU RADNIKA PROFESIONALNO IZLOŽENIH AZBESTU

## I. OPĆE ODREDBE

### Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se način praćenja zdravstvenoga stanja radnika izloženih azbestu, postupak dijagnosticiranja profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom, tijela nadležna za praćenje zdravstvenog stanja i tijela nadležna za provođenje dijagnostičkoga postupka kod sumnje na profesionalnu bolest izazvanu azbestom.

### Članak 2.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

**Azbest** jest pojedina vrsta vlaknastih silikata (krokidolit, aktinolit, antofilit, krizotil, amozit, tremolit), sirovi azbest i/ili njihovi proizvodi. (u daljnjem tekstu: azbest).

**Radnik profesionalno izložen azbestu** jest radnik, u radnom odnosu u pravnoj ili fizičkoj osobi sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, koji je ili je bio profesionalno izložen azbestu ili njegovim proizvodima na radnom mjestu zbog tehnološkog procesa, skladištenja, uporabe, razgradnje kao i sanacije (dekontaminacije) područja onečišćenog azbestnim otpadom i odstranjivanje proizvoda koji u sebi sadrže azbest. Radnikom profesionalno izloženim azbestu smatra se i osoba koja je ostvarila pravo na mirovinu ili ima status nezaposlene osobe, a koja je bila profesionalno izložena azbestu (u daljnjem tekstu: radnik).

**Maksimalno dopustiva koncentracija** jest ona najviša koncentracija vlakana pojedinih vrsta azbesta u zraku radnih prostorija i prostora, koja prema znanstvenim spoznajama ne dovodi do oštećenja zdravlja pri svakodnevnom osmosatnom radu kroz cijeli radni vijek (uz uobičajene mikroklimatske uvjete i umjereno fizičko naprezanje), a izražena je u broju vlakana /cm<sup>3</sup>.

## II. PROFESIONALNA IZLOŽENOST RADNIKA AZBESTU

### Članak 3.

Profesionalna izloženost radnika azbestu podrazumijeva posrednu ili neposrednu izloženost azbestu tijekom proizvodnje, uporabe, skladištenja i razgradnje objekata i/ili proizvoda koji sadrže azbest ili proizvode od azbesta.

Pod profesionalnom izloženošću azbestu, prema ovome Zakonu, smatra se:

- neposredna izloženost azbestu zbog rada u proizvodnji, uporabi, razgradnji, odstranjivanju ili skladištenju azbesta, odnosno azbestnih proizvoda ili na

- servisnim poslovima u pogonima za proizvodnju azbestnih proizvoda u Republici Hrvatskoj, kao i
- posredna izloženost azbestu zbog rada kod fizičke ili pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, koja je u svojoj proizvodnji koristila azbest.

Profesionalna izloženost radnika azbestu postoji i kod radnika koji su radili u pravnoj ili fizičkoj osobi koje su povremeno proizvodile, ugrađivale, skladištile ili odstranjivale azbest, uz uvjet da je povremena izloženost prelazila razinu maksimalno dopustive koncentracije u vrijeme izloženosti azbestu.

Profesionalno izloženim radnicima azbestu smatraju se i radnici koji rade ili su radili u pravnoj ili fizičkoj osobi koje su ovlaštene za obavljanje poslova odstranjivanja azbestnih proizvoda, ako rade ili su radili na poslovima odstranjivanja.

### **III. PROFESIONALNE BOLESTI UZROKOVANE AZBESTOM**

#### **Članak 4.**

Profesionalne bolesti uzrokovane azbestom u smislu ovoga Zakona su:

- azbestoza (difuzna intersticijska plućna fibroza),
- bolesti pleure (plakovi pleuralne pleure, difuzna zadebljanja parijetalne i visceralne pleure, benigni pleuralni izljev),
- rak bronha i pluća i maligni mezoteliom seroznih membrana (pleure, potrbušnice i osrčja).

### **IV. ZDRAVSTVENI NADZOR RADNIKA PROFESIONALNO IZLOŽENIH AZBESTU**

#### **Članak 5.**

Praćenje zdravstvenog stanja radnika profesionalno izloženih azbestu, radnika koji imaju priznatu profesionalnu bolest izazvanu azbestom, kao i dijagnostičke postupke kod sumnje na postojanje profesionalne bolesti provode doktori specijalisti medicine rada u zdravstvenoj ustanovi, odnosno trgovačkom društvu koje obavlja djelatnost medicine rada ili specijalisti medicine rada u privatnoj praksi uključeni u mrežu ugovornih subjekata medicine rada kao i u zdravstvenim ustanovama, trgovačkim društvima i kod zdravstvenih radnika privatne prakse uključeni u osnovnu mrežu zdravstvene djelatnosti sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu.

Praćenje zdravstvenog stanja radnika iz stavka 1. ovoga članka podrazumijeva i obvezne preventivne preglede koji se obavljaju najmanje svake 3 godine.

Uvjete i način praćenja zdravstvenoga stanja, dijagnostičke postupke kod sumnje na postojanje profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom te mjerila za priznavanje profesionalne bolesti uzrokovane azbestom utvrdit će pravilnikom ministar nadležan za zdravstvo (u daljnjem tekstu: ministar) uz prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatskog zavoda za medicinu rada i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu.

## **Članak 6.**

Praćenje zdravstvenoga stanja radnika obvezno se provodi kroz razdoblje od 40 godina nakon prestanka profesionalne izloženosti radnika azbestu neovisno o tome je li kod radnika već dijagnosticirana profesionalna bolest iz članka 4. ovoga Zakona.

## **V. UTVRĐIVANJE PROFESIONALNE BOLESTI UZROKOVANE AZBESTOM**

### **Članak 7.**

Postupak utvrđivanja i priznavanja profesionalne bolesti uzrokovane azbestom provodi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu.

### **Članak 8.**

Radnik kojem je nakon provedenoga postupka iz članka 7. ovoga Zakona utvrđeno postojanje profesionalne bolesti uzrokovane azbestom, ostvaruje prava s osnove te bolesti utvrđene Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu i Zakonom o obeštećenju radnika profesionalno izloženih azbestu, na način i prema postupcima utvrđenim tim zakonima.

### **Članak 9.**

Hrvatski zavod za medicinu rada vodi registar radnika za koje je prijavljena profesionalna bolest uzrokovana azbestom.

Sadržaj i način vođenja registra iz stavka 1. ovoga članka utvrdit će općim aktom Hrvatski zavod za medicinu rada.

## **VI. FINANCIRANJE**

### **Članak 10.**

Sredstva za provođenje preventivnih zdravstvenih pregleda, redovitih zdravstvenih pregleda, provođenje dijagnostičkog postupka za dokazivanje bolesti uzrokovanih azbestom, postupak utvrđivanja profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom, liječenje bolesti uzrokovanih azbestom, osiguravaju se iz sredstava doprinosa za zaštitu zdravlja na radu sukladno posebnome zakonu.

## **VII. ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Članak 11.**

Ministar će pravilnik iz članka 5. stavka 3. ovoga Zakona donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

### **Članak 12.**

Opće akte za čije donošenje ga ovlašćuje ovaj Zakon Hrvatski zavod za medicinu rada donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

### **Članak 13.**

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

## **O B R A Z L O Ž E N J E**

### **Uz članke 1.- 4.**

Navedeni članci sadrži opće odredbe, definiraju se pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona, a posebice se definira profesionalna izloženost radnika azbestu te što su u smislu ovoga zakona profesionalne bolesti uzrokovane azbestom. Pod profesionalnom izloženošću azbestu smatra se neposredna i posredna izloženost azbestu. Neposredna izloženost azbestu postoji kod rada u proizvodnji, uporabi, razgradnji, odstranjivanju ili skladištenju azbesta, odnosno azbestnih proizvoda ili na servisnim poslovima u pogonima za proizvodnju azbestnih proizvoda u Republici Hrvatskoj. Profesionalna izloženost azbestu može biti i posredna izloženost azbestu zbog rada kod fizičke ili pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, koja je u svojoj proizvodnji koristila azbest.

### **Uz članke 5.-9.**

Ovim člancima uređuje se zdravstveni nadzor radnika profesionalno izloženih azbestu.

Označava se što se podrazumijeva pod praćenjem zdravstvenog stanja radnika, uvjeti i način praćenja zdravstvenoga stanja te mjerila za priznavanje profesionalne bolesti uzrokovane azbestom. Uređuje se da postupak utvrđivanja i priznavanja profesionalne bolesti uzrokovane azbestom provodi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu.

### **Uz članak 10.**

Člankom se uređuje da se financiranje provođenja preventivnih zdravstvenih pregleda, redovitih zdravstvenih pregleda, provođenja dijagnostičkog postupka za dokazivanje bolesti uzrokovanih azbestom, postupka utvrđivanja profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom, liječenja bolesti uzrokovanih azbestom osigurava iz sredstava doprinosa za zaštitu zdravlja na radu sukladno posebnome zakonu.

### **Uz članke 11. -12.**

Navedeni članci sadrže završne odredbe.

### **Uz članak 13.**

Uređuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona.